

fige: Just fordi vi ikke behøve at redde disse fra at blive aldeles sløve, just derfor ville vi fritage dem. Saalænge altsaa alle Børnene gaae i Districtets eneste Skole, maae de ogsaa være de samme Negler undergivne. Endnu er der en Ting til, som jeg vil tillæbe mig at gjøre opmærksom paa i denne Henseende. Og det er, at skøndt vort Fædreland er blevet lille, saa er der alligevel stor Forskjel mellem Tilstanden i de forskjellige Egne af det, naar vi tale om de almindeligste Livsforhold, saa der vel kunde paavises Sogne, Herreder, ja for min Skyld gjerne Amt, hvor man kunde sige: Her turde det næsten være overslødigt med at Skolevang, her er en saadan religiøs, en saadan national Opvækkelse, en saa rask Bevægelse i Henseende til Fristolers Oprøttelse o. s. fr., at her skulde det være underligt, om vi ikke fik dem Alle med. Men saa er der andre Egne, hvor den ringere Jordbund, det strengere Klima, den spredte Befolkning medføre en ganske anden Tilstand. Saa er der andre Egne, hvor Jorderne ved Udflistningen saaledes ere komne til at ligge i 4 Lodder, at det derved næsten er blevet nødvendigt at have alle Børnene med, tilmed da Dvægavl der er en Hovedbedrift, at have 4 Børn til at vogte paa de 4 forskellige sjerntliggende Steder. Og dog er netop dette en af de allersjældigste Virksomheder for Børn, den at være Vogtere, den Lod, Dag ud og Dag ind afvejlende at vædes af Regnen og tørres af Solen, og den, at tilbringe Tiden, fra Solen gaaer op, til Solen gaaer ned, ikke hos Mennesker, men hos Dvæg, ikke sammen med Mennesker, hvor de dog neppe bleve aldeles forsømte, og ikke i Skolen, hvor de idetmindste kom sammen med Kammerater, selv om de aldrig lærte Noget. Thi at de komme sammen med Mennesker, er dog Bestingelsen for, at de kunne faae en virkelig menneskelig Uddannelse. — Saavidt altsaa Spørgsmaalet er, om jeg skulde agte at gjøre noget Forsøg paa at faae det nuværende Muletsystem affattet, hvilket jeg ikke kan forstaae anderledes end ved en fuldstændig ny Lovgivning om denne Gjenstand, med hvad den hænger sammen med — saa har jeg ikke været betænkt derpaa og anseer den Opgave for at være ganske særdeles omfattende og vanskelig.

Naar der derimod spørges om, hvorvidt Ministeren kunde være villig til at foreskrive Bempelser, saa ville de ærede Forespørgere ikke misforstaae mig, naar jeg dertil allerførst gjør den Bemærkning, at jeg troer ikke, at Ministeren kan foreskrive Bempelser. Jeg troer ikke, at han er berettiget til at udstede noget almindeligt Circulaire, hvori han siger: Disse eller hine Bempelser i den gjældende Lovgivning skulle eller tør finde Sted. Og jeg troer, at det var betænkeligt, hvis en saadan Magt tilkom Ministeren. Men saa er det vistnok mit Ønske, om muligt, at forsøge at indlede Bempelser i det hidtil gjældende System, eller med andre Ord, saa er det vistnok mit Ønske, forsaavidt jeg maatte blive i denne Stilling, og forsaavidt jeg maatte finde Repræsentationens Understøttelse deri, at gjøre Forsøg paa, foruden de Bempelser, der, som jeg har bemærket, i de sidste 10 Aar allerede ere fremkomne i det fra Først af ganske anderledes lydende og formulerede System, at bringe endnu nogle ind deri. Og dertil vil jeg antydningsviis regne — ikke som Noget, der hos mig er særdigt, skøndt jeg har beskæftiget mig dermed som Biskop —, at der ved Siden af de gjældende Bestemmelser maatte kunne erhverves Berettigelse til, hvor Communalbestyrelsen paa Landet, Sogneraadet ønsker det, istedetfor den nu sædvanlige Muleteringsmaade, at sætte en anden, hvorefter, naar visse Procent, et bestemt forholdsviis Antal af Forsømmelser ikke overskredes, og naar den Deel af Børnene, som tjener eller som forsørges af Fattigvæsenet, eller som er en forladt Qvindes uægte Børn, ikke havde større Andeel i disse end de andre, man saa kan lade at Muletering bortfalde for enhver Maaned, hvori en saadan Tilstand vedbliver. Maaſtee har jeg ikke udtalt mig ganske tydeligt. Jeg mener altsaa, at Sogneraadet skulde derved berettiges til, naar kun en vis Procent, et vist efter Børnenes og Skoledagenes Tal ansat Antal Forsømmelser har fundet Sted, og naar disse Forsømmelser ikke falde forholdsviis tætrigere paa Noget af dem, der enten ere tjener eller udsatte af Kommunen eller et forladt Fruentimmers uægte Børn, saa at sige det Hele, at saa er Sogneraadet berettiget til, efterat have gjort sig bekendt med Lister over For-